

Českobudějovické statistické dny

Marek Malý

Ve dnech 16.-17. září 1998 uspořádala Česká statistická společnost ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích Českobudějovické statistické dny, jejichž hlavním tématem byla aplikace statistiky v přírodních vědách.

Program prvního dne byl zahájen úvodní přednáškou předsedy České statistické společnosti ing. Z.Rotha, CSc., která se zabývala tím, jak statistické modely odpovídají skutečnosti a do jaké míry v sobě zahrnují chybu pozorování. Je důležité, aby byl statistický model adekvátní reálné situaci a aby ji vhodně, i když aproximativně popisoval. Ing. Roth poukázal speciálně na situace, kdy se cílový jev měří pomocí několika jiných zástupných jevů, které se zkoumaným jevem souvisejí či jsou jeho součástí. Na příkladě IQ ilustroval rozdíl mezi cílovým jevem a k jeho popisu použitými náhodnými proměnnými, které zobrazují přidružené (korelované) jevy.

Hlavní zvanou přednášku na téma „Explained variation in Cox and logistic regression“ proslavil Prof. Dr. Michael Schemper, vedoucí oddělení klinické biometrie v Institutu pro aplikaci počítačů v medicíně (Institut für Medizinische Computerwissenschaften) univerzity ve Vídni (viz [www stránku http://www.akh-wien.ac.at/imc/biometrie/stat.htm.en.htm](http://www.akh-wien.ac.at/imc/biometrie/stat.htm.en.htm)). Prof. Schemper je velmi známým odborníkem v oblasti biometrie a zejména modelů přežívání. Je mimo jiné členem výboru Mezinárodní společnosti pro klinickou biostatistiku a do loňského roku byl též předsedou rakousko-švýcarské sekce Mezinárodní biometrické společnosti. Ve své přednášce prof. Schemper vyšel z analogie měř vysvětlené variability, které se užívají v logistické analýze a analýze přežívání, s koeficientem determinace v zobecněném lineárním modelu. Popsal a kategorizoval mnoho různých návrhů takových měř a uvedl kritéria pro jejich volbu. Věnoval se též otázce malých výběrů a konfidenčních intervalů a celou problematiku ilustroval na praktických příkladech. Pro zájemce o podrobnější informaci uvádíme, že určitá část jeho přednášky vycházela z článků

– Schemper, M. (1990). *The explained variation in proportional hazards regression*. *Biometrika* **77**, 216-218. Correction: *Biometrika* **81**, 631 (1994).

- Mittlböck, M., Schemper, M. (1996). *Explained Variation for Logistic Regression*. *Statistics in Medicine* **15** (19), 1987-1997
- Schemper, M., Stare, J. (1996). *Explained Variation in Survival Analysis*. *Statistics in Medicine* **15** (19), 1999-2012.

V polední přestávce navštívili účastníci statistických dní Akademii věd ČR, kde díky péči doc. RNDr. Pavla Kindlmana, CSc. a dalších pracovníků shlédli prezentaci několika výzkumných projektů. Program poté pokračoval přednáškami účastníků, které pokrývaly velmi široké spektrum problémů, jak dokumentuje jejich následující přehled:

- RNDr. Petr Šmilauer (Jihočeská univerzita České Budějovice): *Recent developments in multivariate analysis of ecological data*
- Ing. Jan Honner (Český statistický úřad České Budějovice): *Úkoly státní statistiky v regionálním pohledu*
- Ing. Milan Palát, CSc. (Mendelova zemědělská a lesnická univerzita Brno): *Využití statistických metod při výzkumu lesních ekosystémů*
- Ing. Eva Jarošová, CSc. (VŠE Praha), RNDr. Marek Malý, CSc. (Státní zdravotní ústav Praha): *Analýza faktorů ovlivňujících dobu do vzniku komplikací diabetu*
- Ing. Josef Tvrdlík, CSc. (Ostravská univerzita): *Excel, statistika, lokalizace a zmatek*

Poslední přednáška, ač veseleji laděná, upozornila na velmi závažný problém naprosto nevhodného používání statistické terminologie včetně zavádění nových překladů již ustálených pojmů v české lokalizaci programu Excel. Program prvního dne byl uzavřen zdařilým společenským večerem.

Druhý den akce probíhal v počítačové učebně a byl věnován prezentaci a krátkému praktickému vyzkoušení programových balíků STATISTICA (RNDr. M. Kletečková) a UNISTAT (Ing. M. Palát, CSc.). Českobudějovických statistických dní se zúčastnilo přes 25 odborníků z velmi různorodých vysokých škol, ústavů a úřadů z Brna, Českých Budějovic, Hradce Králové, Jindřichova Hradce, Ostravy, Prahy, Ústí nad Labem a Vídně. O nelehkou organizační stránku semináře se postarali dr. M. Kletečková, dr. I. Dostálková, dr. V. Petrášková a ing. M. Maršík ze zemědělské, pedagogické a biologické fakulty českobudějovické Jihočeské univerzity.

Česká statistická společnost hodlá pokračovat v tradici statistických dní a pořádat i další jedno- i vícedenní semináře. Výbor společnosti proto uvítá podnětné návrhy témat i jakoukoli další vhodnou iniciativu z řad členské základny. Bude-

me rádi, pokud příští akce budou ještě početněji navštíveny a budou tak moci lépe přispět k výměně informací v rámci statistické obce.

<i>Marek Malý</i> , Padesát let Mezinárodní biometrické společnosti.....	1
<i>Hana Skalská</i> , Možnosti SPSS for Windows 7.5 - Student Version.....	7
<i>Josef Tvrdlík</i> , Excel, statistika, lokalizace a zmatek.....	13
<i>Marek Malý</i> , Českobudějovické statistické dny	21

IX. VÝROČNÍ SCHŮZE ČLENŮ ČESKÉ STATISTICKÉ SPOLEČNOSTI

se bude konat ve čtvrtek, 4. února 1999 od 13.00

v budově VŠE, nám. W. Churchilla 4, Praha 3.

Na programu bude zpráva předsedy, zpráva o hospodaření společnosti, volby výboru společnosti a odborný referát.

Informační Bulletin České statistické společnosti vychází čtyřikrát do roka v českém vydání.
Předseda společnosti: Ing. Zdeněk Roth, Csc., SZÚ Praha, MSP Šrobárova 48, 100 42 Praha 10, e-mail: szumsp@earn.cvut.cz. ISSN 1210 – 8022
Redakce: RNDr. Gejza Dohnal, Csc., Jeronýmova 7, 130 00 Praha 3, e-mail: dohnal@fsik.cvut.cz.